

Óbudai Egyetem

**Anyagtudományok és Technológiák Doktori Iskola
Minősegbiztosítási terve**

2011

Az Anyagtudományok és Technológiák Doktori Iskola Minőségbiztosítási terve

I. Eljárás célja:

Az Egyetem Doktori Szabályzata (EDSZ) rögzíti a doktori képzés és fokozatszerzés minőségbiztosításának alapjait és a Minőségbiztosítási terv megvalósításával garantálható értékeket. Ezekből kiindulva a Doktori Iskola Minőségbiztosítási terve olyan alapelveket és módszereket tartalmaz, amelyek – *a felsőoktatási törvény és a Magyar Felsőoktatási Akkreditációs Bizottság által meghatározott követelményrendszerrel összhangban* – kellő garanciát jelentenek arra, hogy a doktoranduszok és doktorjelöltek teljesítménye elérje a tudományág vezető nemzetközi műhelyeiben fokozatot szerzők színvonalát.

Az eljárás a doktori képzés és a fokozatszerzés hét kiemelt fázisának szabályozásán keresztül kívánja elérni, hogy a Doktori Iskola (DI) egészének minősége stabil és magas szintű legyen. E kiemelt fázisok:

- ⇒ a doktori témák meghirdetése,
- ⇒ a felvétel a doktori képzésre,
- ⇒ a doktori képzés tantárgyai,
- ⇒ a hallgatói előrehaladás monitoringja,
- ⇒ a PhD fokozatszerzés követelményei,
- ⇒ a PhD fokozatszerzési eljárás
- ⇒ a doktori képzésben résztvevők elégedettségének értékelése, a folyamatok fejlesztése.

2. Az Eljárás leírása

2.1 A minőségbiztosítás alapelvei

A minőségirányítási rendszer működtetése során az alábbi elvek érvényesítése a PhD képzés színvonalát alapvetően meghatározó tevékenységekben elengedhetetlen, azok kiemelt érvényesülését kívánja elérni:

Szakmai kontroll

A doktori képzés és fokozatszerzés teljes folyamatán keresztül érvényesíteni kell a nemzetközi és hazai szakmai–tudományos közvélemény kontrollját.

A tudományetikai követelmények figyelembevétele

A minőségirányítási rendszer kialakítása és működtetése során érvényesíteni kell a Magyar Tudományos Akadémia Tudományetikai Bizottságának állásfoglalásait.

Benchmarking

A minőségirányítás egésze során folyamatosan figyelemmel kell kísérni az Egyetem és a hasonló profilú vezető külföldi és hazai műhelyekben folyó doktori képzést, az ott tanuló doktoranduszok előmenetelét.

Nyilvánosság

A minőségbiztosítási rendszer főbb fázisai a szakmai és tudományos közvélemény számára széles körűen nyilvánosak legyenek.

Visszacsatolás

A doktori képzésben részt vevő oktatók, témavezetők és a Doktori Iskola különböző tanácsainak tagjai folyamatos visszajelzést kapjanak tevékenységük színvonaláról, és legyen lehetőségük a tapasztalataik visszacsatolására.

Minőségközpontúság

A minőségirányítási rendszer kialakításával és működtetésével el kívánjuk érni, hogy mind hallgatónk, mind oktatóink igény szintje folyamatosan növekedjen önmagukkal és környezetükkel szemben, ugyanakkor váljon értékrendjük integráns részévé a tudománnyal szembeni alázat, gondolkodásuk egyik alappillérvé a kezdeményezőkézség és a kreativitás.

A szellemi tulajdon védelme

A minőségirányítási rendszer fejlesztésének is hozzá kell járulnia ahhoz, hogy az egyetemi doktori képzés a jövőben is teljes összhangban álljon az Európai Uniónak és a Magyar Köztársaságnak a szellemi tulajdon védelmére irányuló törekvéseivel.

Az egyéni felelősség érvényesítése

Egy tudományos iskola kialakítása és működtetése csapatmunka, de ez csak akkor lehet sikeres, ha egyértelműen tisztázott, kinek mi a feladata és felelősségi köre a képzés és kutatás folyamatában.

A folyamatok dokumentálása

A doktori képzéssel kapcsolatos valamennyi döntési pontról készüljön dokumentáció. A dokumentáció ellenőrzése a minőségirányítási rendszer alapvető feladata. A doktori képzés egészén belül fontos célkitűzés, hogy a képzésben érintett oktatók adminisztratív terhelése ne növekedjen a minőségirányítási rendszer kialakítása és működtetése folyamán.

2.2 Doktori témák meghirdetése

A Doktori Iskola Tanácsa (DIT) minden tanév elején (szeptember-október) felülvizsgálja a meghirdetendő doktori témákat és értékeli a beérkezett új témajavaslatokat és témavezetőket. Ezek alapján a DIT javaslatot tesz az Egyetemi Doktori Tanácsnak (EDT) a témavezetők személyére és a meghirdetendő témákra, illetve ezek szükség szerinti megváltoztatására. A témavezetőkkel szembeni általános követelmény, hogy a doktori fokozatuk megszerzésétől számított legalább 2 év szakmai gyakorlattal rendelkezzenek, illetve egy témavezető egyidejűleg legfeljebb 3 doktorandusz munkáját irányíthatja. Külső témavezető esetén a téma meghirdetéséhez az DIT befogadó nyilatkozata, valamint az Óbudai Egyetemen dolgozó társ-témavezető kijelölése is szükséges.

A témavezetőkkel szemben kiemelt elvárás az aktív kutatói tevékenység: a téma meghirdetését megelőző 5 év tudományos közleményeinek mutatói jelentősen haladják meg a Doktori Iskola fokozatszerzéshez előírt publikációs követelményeit.

A DIT által jóváhagyott, meghirdetésre kerülő doktori témákról és témavezetőkről, a felvételi követelményekről, valamint a Doktori Iskolába felvettek névsoráról rendszeresen megújított, nyilvános tájékoztató található a Doktori Iskola honlapján.

2.3 Felvétel a doktori képzésre

A Doktori Iskola minden oktatási szemeszter előtt, esetenként meghatározott időpontban kibocsátja a felvételi pályázati felhívást, amely tartalmazza témakiírásokat, valamint a doktori képzésbe történő felvétel formai és tartalmi követelményeit. A feltételeket teljesítő jelentkezők felvételi meghallgatásának célja a kutatómunkára való felkészültség szabályzatoknak megfelelő pontozásos értékelése és rangsorolt felvételi javaslat tétele. A felvételi a DIT által kijelölt Felvételi Bizottság előtt zajlik. A felvételi beszélgetésen való részvétel feltétele a fogadókészség írásban történő biztosítása a témavezető, valamint a fogadó egység részéről (intézet, ill. külső intézmény).

A felvételi folyamat a Doktori Iskola számos személye és testülete által ellenőrzött: a Felvételi Bizottság jelentése alapján a DIT javaslatot tesz általános és tudományos rektorhelyettesnek a felvételre, valamint az állami ösztöndíjak odaítélésére.

2.4 A doktori képzés tantárgyai

A tárgyak képzésbe történő befogadásáról, illetve a kínálat felújításáról a DIT – *minden félév előtt* – dönt, a tematikáját évenként felülvizsgálja.

A Doktori Iskola oktatói alkalmasságát a DIT folyamatosan kontrollálja. A Doktori Iskola oktatói csak azok a tudományos fokozattal rendelkező oktatók és kutatók lehetnek, akiket – *a DIT javaslatára* – az EDT adott időszakra alkalmasnak tart a Doktori Iskola keretében oktatási, kutatási feladatok ellátására. A DI témavezetőit, tőrzstagjait a MAB a www.doktori.hu oldalon rendszeresen vizsgálja, a DI pedig a témavezetőket és tőrzstagokat segíti adataik frissítésében. Az oktatókról és tudományos teljesítményükről a Doktori Iskola nyilvántartást vezet.

A Doktori Iskola aktuális Képzési tervéről, illetve tantárgyairól és oktatóiról rendszeresen megújított, nyilvános tájékoztatót tesz közzé a Doktori Iskola honlapján.

2.5 A hallgatói előrehaladás monitoringja

A hallgatók tanulmányi teljesítményét és előrehaladását félévenként a DIT értékeli a munkabeszámolók alapján. A szemeszterenként benyújtandó munkabeszámoló a Doktori Iskola honlapjáról letölthető nyomtatvány szerint tartalmazza a hallgató tanulmányi és kutatási eredményeinek összesített mutatóit (beleértve a PhD témakörében készült publikációkat, konferencia- és szemináriumi előadásokat).

A DIT különös figyelemmel kíséri a hallgatók tudományos teljesítményeinek azon elemeit, amelyek majd a fokozatszerzési eljárás megindításához lesznek szükségesek.

A DIT értékelése alapján a tanulmányaikban vagy kutatómunkájukban nem megfelelően haladó államilag támogatott hallgatókat a tudományos ügyekért felelős rektorhelyettes átsorolhatja a költségtérítéssel képzésbe.

2.6 A PhD fokozatszerzés követelményei

A doktori fokozat általános követelményeit az EDSZ részletesen szabályozza.

A fokozat megszerzéséhez – az *EDSZ 18. § szerint* – a szakterület sajátosságait is figyelembe vevő, részletes doktori követelményrendszernek is eleget kell tenni. Ezek a Doktori Iskola honlapján keresztül nyilvánosságra kerülnek.

Az EDT által kidolgozott követelményrendszer kiemelt részeként megjelenő publikációs teljesítményekre a Doktori Iskola – *honlapján nyilvánosságra hozott* – általános minimumkövetelményeket határoz meg.

A szigorlatok színvonalának folyamatos felügyelete mellett, az EDT a szigorlati tárgyakat a témától függően jelöli az EDSZ szerint. A Szigorlati Bizottságokat az EDT jelöli ki.

2.7 A fokozatszerzési eljárás

A fokozatszerzési eljárás szabályait részletesen az *EDSZ 17-22§* ismerteti.

A doktori értekezést benyújtás előtt munkahelyi vitára kell bocsátani. A vitában a dolgozatot két – *tudományos fokozattal rendelkező*– opponens értékeli, akik közül az egyiknek külsősnek (az Egyetemen jogviszonyban nem állónak) kell lennie. A vita lefolyását és különösen az értekezés módosításával kapcsolatos véleményeket, megállapításokat *jegyzőkönyvben* kell rögzíteni. A jegyzőkönyv melléklete az *opponensi vélemény*. Az értekezés jelentős átdolgozása esetén a munkahelyi vitát ismét le kell folytatni.

Az értekezés benyújtása után – az EDT által kijelölt – Bíráló Bizottság tagjai nyomtatott és elektronikus formában is megkapják a teljes eljárási anyagot. Az opponensek személye a bírálatok elkészültéig nem nyilvános. A Bíráló Bizottság tagjai az opponensi véleményeket mindkét *bírálat* beérkezése után, a jelölt ezekre adott *válaszait* pedig legkésőbb a védelem előtt egy héttel elektronikus formában kapják meg. A nyilvános vita meghirdetésekor az *értekezés* és a *tézisfüzet* nyilvánossá válik a Doktori Iskola honlapján.

2.8 A doktori képzésben résztvevők elégedettségének értékelése, a folyamatok fejlesztése

Az EDT folyamatosan figyelemmel kíséri, és évenként kiértékeli a Doktori Iskola működését. Ehhez a doktori iskolában folyó munka eredményességét és hatékonyságát értékelő mutatókat alkalmaz, mely mutatók részét képezik az Egyetem minőségirányítási rendszerének.

A mutatók egy részét az oktatási folyamat és a publikációs értékelések adatai adják. A folyamattal kapcsolatos hallgatói és oktatói elégedettséget kérdőíves formában évenként kell felmérni. A Doktori Iskola működésfejlesztését az intézményi önértékelés is támogatja. Ebben a Doktori Iskola adottságait és eredményeit az egyetem önálló funkciójaként értékeli, képet alkot a működés jellemzőiről, valamint a szükséges kérdésekben fejlesztési területeket jelöl ki. A minőségirányítási rendszer a hallgatók és az oktatók részére észrevételi fórumot biztosít. A rendszer működését érintő észrevételek ügyében az Egyetem **minőségirányítási igazgatója** jár el az észrevételt tevő személyének titokban tartása mellett.

A mutatók kiértékelését, a kérdőíves felméréseket, az EDT számára történő *előterjesztést*, valamint a minőségfejlesztésre tett előkészítést az Egyetem **minőségirányítási igazgatója** végzi.

Az EDT a jelentést megtárgyalja, és a szükséges fejlesztésekre erőforrást és felelősöket jelöl ki. A fejlesztésekről időszakosan, de legkésőbb a következő évi minőségértékelésnél

jelentést kér, melyet értékel, és szükség szerint intézkedik, és erről az intézményvezetésnek évenként beszámol.